

fordi han har ønsket at hve Mere, end streng Forpligtelse paalagde ham, blive repareret paa dem, som ikke have kunnet hve Mere, end de efter streng Ret vare forpligtede til at hve. Jeg vil derefter med saa Ord udtale mig om det omtvistede Spørgsmaal om Præsteavlingen. Det synes at være en almindelig Anskuelse, og det er maaskee derfor urigtigt at optræde derimod, at der vil være vundet noget Stort ved ikke at gjøre Præstegaardens Avling større, end at man kan holde 2 eller 3 Heste og 4 eller 6 Røer derpaa. Det forekommer mig, at den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds tog Sagen fra den rimeligste Side, idet han gjorde opmærksom paa, at Overtagelsen af Præstegaarden ofte paabyrder den tiltrædende Præst en ikke ubetydelig Gjæld, som trykker ham i hele hans øvrige Embedstid og mange Gange kan have forbitret ham, hele hans Liv, men den samme ærede Rigsdagsmand sagde ogsaa paa den anden Side, at det var umuligt — jeg troer han brugte et saa stærkt Udtryk — at leve paa en nogenledes hyggelig Maade mellem en stor agerdyrkende Befolkning uden selv at have noget Agerbrug. Der er for mig en anden Grund, som synes at gjøre det nødvendigt at lade Præsten være i Besiddelse af Præstegaardens Torde, og det kan være, at denne Grund falder sammen med de Grunde, der ligge bag ved den ærede Rigsdagsmands Udtalelse, og det er den, at jeg saare nødig vilde, at det skulde blive vanskeligt at tilfredsstille de Begjæringer, som stilles i Præstegaardene om Gaver af Tøbe. Jeg veed af egen Erfaring fra den Tid, jeg levede paa Landet, at det Sted, hvor Vandringsmanden først søger hen, naar han trænger til en Haandsrækning, er Præstegaarden, og saavidt jeg veed, er en saadan Begjæring albrig bleven afflaet, det skulde da være paa et enkelt Sted. Nu er det et Spørgsmaal, om et saadant Tordeilliggende, hvorpaa der kan holdes 2 eller 3 Heste og 4 eller 6 Røer, vil være tilstrækkeligt; ganske vist vil det være det paa enkelte Steder, men ligesaa sikkert vil det ogsaa være for ringe paa andre Steder. Det, som imidlertid for mig har den største Betydning, er Spørgsmaalet om, hvorvidt Tordernes Bedrift behøver at drage Præsten bort fra hans

aandelige Virksomhed. Det er min Overbeviisning, at jo mindre man gjør Præstegaardens Tilliggende, desto større blive forholdsvis Omkostningerne ved Bedriften, og desto mere vil Præsten være nødt til selv at føre det daglige Tilsyn. Jeg skjønner derfor ikke rettere, end at man ligesaagodt kan lade Præsten have en Gaard, hvorpaa der kan holdes 4 eller 5 Heste og 12 eller 16 Røer, som at give ham en Gaard, hvorpaa der kan holdes 2 eller 3 Heste og en 4 eller 6 Røer; jeg troer ikke, at en større Gaard vil kræve mere af hans Tid end den mindre; men jeg veed, at en mindre vil koste forholdsvis Mere at drive, end den større. Jeg skal nu tillade mig at gaae over til at omtale nogle mindre vigtige Bestemmelser i Lovudkastet, hvor jeg savner nogle Oplysninger. I § 4 siges, at Præsten skal afbrage $\frac{1}{3}$ Deel paa det Laan, som maatte være tilstaaet ham til Ombygning af Præstegaarden; medens det paa et andet Sted hedder, at Lønningsfondet skal indløse Præstegaarden og Præsten være forpligtet til at vedligeholde den; det synes mig at være Bestemmelser, der ikke staae i vigtig Overeensstemmelse, at paalægge den Præst, hvis Gaard man engang har udløst, at deeltage i Nybygning, og dertil kommer desuden den flemme Omstændighed i den nærmeste Fremtid, at den Præst, der fremtræder for Lønningsfondets Bestyrelse og forlanger sin Præstegaard ombygget, naturligvis vil fremtræde med en ganske anden Bægt, naar han selv skal bære $\frac{1}{3}$ Deel af Byrden, skjøndt det ganske vist ikke maa glemmes, at Lønningsfondet bidrager med $\frac{2}{3}$ Deel af Byggesummen. Jeg savner desuden en Antydning af, over hvor lang Tid Tilbagebetaling fra Præstens Side skal strække sig; den almindelige Tid er ganske vist nu 28 Aar; men træffer man ikke en fast Bestemmelse derom, kunde man jo forlange det afbetalt paa 10 Aar og derved paalægge den geistlige Embedsmand en ikke ringe Byrde. I § 5 omtales de Geistliges Forpligtelse til at sikkre deres Efterladte Overlevelsesrenter. Jeg maa tillade mig at gjøre opmærksom paa, at det navnlig ved Forflyttelser fra et Kald, som lønnes paa nuværende Maade, til et Kald, som er reguleret efter den nye Lønningslov, kan være forbunden med betydelige Byrder for den ældre Mand,